

KOSE VALLA

2019. AASTA EELARVE SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Kose valla 2019. aasta eelarve seletuskirja koostamise alused

Eelarve koostamise aluseks on kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus, kohaliku omavalitsuse korralduse seadus, Kose Vallavolikogu 16.05.2013 määrus nr 133 "Kose valla eelarve koostamise, vastuvõtmise ja täitmise kord", Kose Vallavolikogu 26.04.2018 määrus nr 22 "Kose valla põhimäärus", Kose Vallavolikogu 15.10.2018 määrus nr 39 „Kose valla eelarvestrateegia 2019-2022 kinnitamine“ (jõustub 01.01.2019), Kose Vallavolikogu 06.11.2014 määrus nr 14 "Kose valla arengukava aastateks 2015-2025 vastuvõtmine", Kose Vallavolikogu 15.10.2018 määrus nr 40 „Kose Vallavolikogu 06.11.2014 määruse nr 42 „Kose valla arengukava aastateks 2015-2025 vastuvõtmine“ muutmine.

Eelarve seletuskiri on koostatud eurodes.

Vastavalt Kose Vallavolikogu 16.05.2013 määrusele nr 133 „Kose valla eelarve koostamise, vastuvõtmise ja täitmise kord“ on oma ettepanekud valla eelarve eelnõu koostamiseks esitanud vallavalitsuse hallatavate asutuste juhid ja vallavalitsuse valdkondade eest vastutavad isikud.

Kose valla eelarve on koostatud tekkepõhiselt. Vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusele on eelarve osad järgmised:

- * põhitegevuse tulud,
- * põhitegevuse kulud,
- * investeerimistegevus,
- * finantseerimistegevus,
- * likviidsete varade muutus;
- * nõuete ja kohustuste muutus.

Eelarve struktuuri selline jaotus annab võimaluse eristada põhi- ja investeerimistegevust.

Eelarve struktuurist selgub omavalitsusüksuse põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahekord, dünaamika ja omafinantseerimise võimekus.

Eelarve seletuskirjas antakse ülevaade peamiste tegevusalade eelarvest.

Valla eelarve koostamisel on arvestatud riigimajanduse olukorda toetudes Rahandusministeeriumi 2018. aasta suvisele majandusprognoosile.

2. Majandusprognoos¹

Suvised majandusprognoosi kohaselt on majanduse hetkeseis hea ja sisemised riskid madalad.

Välisnõudlus on tugev, soosides siinsete eksportivate ettevõtete kasvuvõimalusi. Ettevõtete investeeringute tase on madal, kuid teadus-arendustegevuse maht kasvab kiiresti. Elanike tarbimiskäitumine on sissetulekutega võrreldes säästlik ja laenuvõtmine ettevaatlik. Sisemajanduse koguprodukti reaalkasv ulatub 2019. aastal 3,6%ni ja edaspidi jääb 3% lähedale.

Keskmise palga kasvutempo püsib kiire. Mulluse 1221 euroga võrreldes kasvab keskmine palk sel aastal 1307 euroni ja tuleval aastal 1385 euroni. Keskmise palga inflatsiooniga korrigeeritud ostujõud, mis arvestab hinnatõusu mõju, on tänavu 3,6% ja 2019. aastal 3,1%.

Töötus on madal ning tööjõupuudus kimbutab enim ehitus- ja teenindusettevõtteid.

Hinnatõusu veavad suurenenud energiahinnad. Tarbijahinnad kasvavad tänavu 3,3%.

Edaspidi hinnakasv mõnevõrra pidurdub, kuna energiahindade tõus peatub ja väheneb maksimeetmete mõju. 2021-2022 aastaks aeglustub hinnatõus 2 protsendini.

Riigieelarve positsioon on lähiaastatel nominaalses ülejäägis ning loob eelduse reservide kogumiseks.

Valitsussektori võlakoormus väheneb 2022. aastaks kahe protsendipunkti võrra ehk 6,2 %le SKP-st.

¹

Rahandusministeeriumi 2018. aasta suvised majandusprognoosi kokkuvõte

3. Ülevaade Kose valla 2019. aasta eelarvest

3.1. Elanike arvu näitajad

Kohaliku omavalitsuse üksuse tulud ja kulud on sõltuvad Rahvastikuregistris KOV-i territooriumile registreeritud elanike arvust ja nende vanuselisest jaotusest.

	01.01.2014	01.01.2015	01.01.2016	01.01.2017	01.01.2018	01.01.2019	Muutus* 01.01.2019- 01.01.2018
Kose	7129	7104	7161	7183	7196	7223	+27

Elanike arv Kose vallas on pöördunud peale kahte langusaastat (2014, 2015) tõusule. Ühest küljest avaldab elanike arvu kasv positiivset mõju valla tuludele, kuid teisalt loob suurenenud vajaduse investeeringuteks valla keskkonda ning kulutuste kasvu tulenevalt suurenevast nõudlusest avalikele teenustele ja sotsiaaltoetustele.

3.2. Sissetuleku näitajad

Kohaliku omavalitsuse üksuse tulud ja kulud on sõltuvad rahvastikuregistris KOV-i territooriumile registreeritud kodanike arvust ja nende vanuselisest jaotusest.

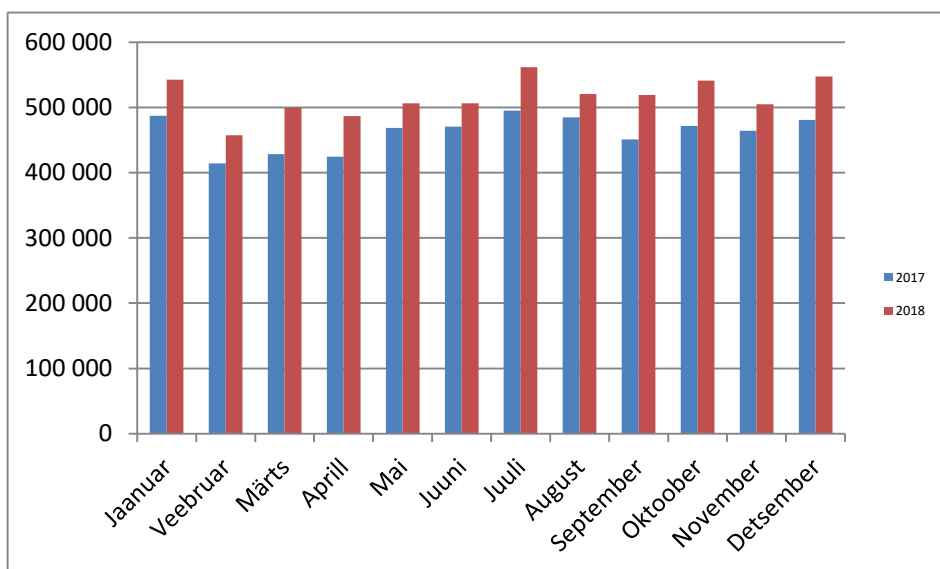
2018. aasta keskmine maksumaksjate arv üheteistkümne kuu andmete põhjal on Kose vallas 3558 (2017. aastal 3540). Kose valla keskmine maksumaksjate arv näitab tõusutendentsi, kuna alates 2018.aastast loetakse maksumaksjateks ka pangaintressidelt tulumaksu maksvad isikud.

Kose valla maksumaksjate 2018. aasta brutotulu üheteistkümne kuu andmete põhjal oli 4,23 miljonit eurot kuus. 2017. aasta üheteistkümne kuu andmete põhjal oli Kose valla maksumaksjate brutotulu 3,9 miljonit eurot kuus. Brutotulu tõus kahe aasta võrdluses 8,5%.

Kose valla maksumaksjate keskmine brutosissetulek Maksu-ja tolliameti andmetel oli 2018. aasta näitajate põhjal 1189 eurot/kuus. 2017. aastal oli Kose valla maksumaksjate keskmine brutosissetulek 1182 eurot/kuus. Sissetulekute osas olulist muutust ei ole toimunud. Vabariigi keskmine brutokuupalk 2018.a. on 1162 eurot/kuus. Kose valla maksumaksja sissetulek oli kuus 27 eurot kõrgem.

Tulumaksu laekumine omavalitsusele

	2014	2015	2016	2017	2018	2019 prognoos
Kose	4 330 328	4 711 408	5 087 543	5 539 577	6 192 762	6 650 000
Tõus %	5,6	8,8	8,0	8,9	11,8	7,4

Joonis 1. Üksikisiku tulumaksu kasv 2018.aastal võrrelduna 2017.aastaga.

Kose valla maksumaksjate arvu ja nende brutosissetuleku kasv loovad eelduse vallale laekuva isiku tulumaksu kasvuks.

3.3. Tööhõive näitajad

2017. aasta detsembri lõpuks oli vallas 115 töötut. Statistikaameti andmetel on Kose vallas 2018. aasta 31. detsembri seisuga registreeritud 111 töötut. Töötute arv on vähenenud 4 inimese võrra. Enim töötuid, arvuliselt 79, on 25-54 aastaste meeste ja naiste vanusegrupis.

3.4. Lähtekohad eelarve koostamisel

Eelarve koostamisel on lähtutud arengukavast ja 2019-2022. aastate kohta koostatud eelarvestrateegiast. Tulumaksu eraldatakse kohalikule omavalitsusele 2019. aastal 11,93% maksumaksjate brutotulust. Põhitegevuse tulud suurenevad prognoosi alusel 2019. aastal 457 tuhat eurot füüsilise isiku tulumaksu laekumise suurenemisest. Tulumaksu laekumise kasv on planeeritud 7,4 % võrreldes 2018. aasta tegeliku laekumisega.

Eelarvestrateegias püstitatud eesmärkideks 2019. aastaks on jätkata palgatõusu läbiviimist valla allasutustes, eeskätt koolieelsetes lasteasutustes. Seoses töötasu alammäära tõusuga 540 euroni kuus täistööajaga töötamise korral on vajadus korrigeerida ka teiste valla töötajate palgakulu.

Majandamiskulud valla asutustes on kavandatud kokkuhoiu vajadust silmas pidades. Säästliku majandamise eest vastutab iga hallatava asutuse juht.

Investeeringud on võimalikud kaasates võõrvahendeid.

Palgakulude arvestamisel on kavandatud lasteaia õpetajate palgataseme viimine riigi toel 1125 euroni kuus, magistriskraadiga võrdsustatud tasemega lasteaiaõpetajal 1250 euroni (2018-977,50), tugiisikutel (logopeed, sotsiaalpedagoog, psühholoog jm) 1250 euroni kuus, lasteaiaõpetajate abidel, kokkadel, administraatoritel, koduhooldajatel kuni 720 euroni kuus (2018 - 600), huvialakooli õpetajatel ja kultuuritöötajatel (raamatukogu töötajad, noortekeskuste töötajad) kuni 1000 euroni kuus. Riik toetab ka tugispetsialistide tasu tõusu. Kavatas on luua 4 uut töökohta (Ardusse noorsootöötaja, Kosele raamatukoguhoidja, Kose Kultuurikeskusesse kunstiline juht, haldusosakonda elektrik).

Seoses töötasu alammäära tõusuga 540 euroni kuus täistööajaga töötamise korral tõuseb Kose valla personalikulu 2018. aastal 30 tuhat eurot (47 töötajat).

Personalikulu kasvuks on kavandatud 18,5% võrreldes 2018. a. eelarvega.

Majandamiskulusid ja toetusi on kavandatud suurendada 3% sama perioodiga võrreldes.

Reservfondi suuruseks on planeeritud 10 000 eurot.

Sotsiaalse kaitse alaseid kulutusi on planeeritud tõsta 2,2%.

Sotsiaalse kaitse kulutustesse on 2019. aastal planeeritud mitmeid muudatusi toetuse määrade osas.

Sotsiaalkomisjoni ettepanekul on otsustatud tõsta raske puudega isiku hooldajatoetust 40 eurolt 60 eurole ja sügava puudega isiku hooldajatoetust 60 eurolt 80 eurole.

Paremate lõpetajate tunnustamisel on ettenähtud suurendada eelarve toetussummat 2000 euro võrra.

2019. aastal saavad toitulustoetust küsida vähekindlustatud ja ka suured pered, kus kasvab vähemalt kolm last.

Eluasemeteenuste kulude kompenseerimisel on vajadus tõsta kompensatsiooni maksimaalne määr kolmesajale eurole, seoses küttehindade tõusuga.

Planeeritud on mitmete projektide omaosaluste katmiseks rahalised vahendid:

- Projekt „Tööturul osalemist toetavate tugiisiku ja isikliku abistaja teenuste arendamine ja osutamine Kuusalu, Kose ja Jõelähtme vallas“. Projekti kestus 01.02.2017 - 31.01.2019.
- Projekt „Puuetega inimeste eluaseme füüsiline kohandamine“ – Sotsiaalministeeriumist. Projektidele toetuse taotlemise algus aastast 2018, jätkub 2019. aastal.

Põhitegevuse tulem on positiivne. Investeeringud ja laenukoormused on arvestatud lubatud netovõlakoormuse piires.

3.5. 2019. aasta eelarve erinevused eelarvestrateegiaga

Valla eelarve üheks alusdokumendiks on iga-aastaselt uuendatav valla eelarvestrateegia.

Erinevused 2019. aasta eelarve ja eelarvestrateegia vahel tulenevad peamiselt andmete täpsustumisest. Tulumaksu seaduse muutmise eelnõuga muudetakse füüsilise isiku tulumaksu laekumisest kohalikule omavalitsusele ülekantava osa määrasid (2019 – 11,93%), samuti suurendatakse kohalike omavalitsuste tulubaasi, tasandades kriisiaegset üksikisiku tulumaksu protsendi langust. Nimetatud muudatused võimaldavad prognoosida mõnevõrra suuremaid põhitegevuse tulusid ja kulutusi võrreldes vastuvõetud eelarvestrateegiaga.

Olulisem muudatus on 2019. aastaks kavandatud investeerimistegevuse objektides ja nende mahus.

- Lisandunud on investeeringuobjektide nimekirja

Oru Põhikooli fuajee rekonstrueerimine	20 000 eurot
--	--------------

Kose Spordimaja (aeroobikasaal) rekonstrueerimine	70 000 eurot
---	--------------

Üleminevaks objektiks jääb Kose Raamatukogu Ardu haruraamatukogu rekonstrueerimine.

- Välja on arvatud 2019. aasta investeeringutest

Ravila Lasteaia rühmaruumi ehitus (asendatud uue lasteaiahoone projekteerimisega)

Vähendatud Kose Gümnaasiumi poolt investeeringute loetelus toodud soove 150 tuhande euro võrra (Pikk 12 hoone rek.)

3.6. Kose valla 2019. aasta eelarve põhinäitajad

Kose valla 2019. aasta eelarve põhitegevuse tulude maht on 12 382 043 eurot ning põhitegevuse kulud moodustavad 12 249 581 eurot. Investeeringutegevuseks on kavandatud 963 538 eurot ning finantseerimisegevuseks 194 500 eurot. 2019. aasta eelarvesse kavandatud tähtsaimate tegevuste elluviimisel rekonstrueeritakse valla teid, rajatakse Kose Tervisekeskus, suurendatakse Kose Lasteaia energiatõhusust, jätkatakse Kose Spordimaja aeroobikasaali ja Oru Põhikooli fuajee rekonstrueerimisega. Rekonstrueeritakse Kose Gümnaasiumi loodusainete ja füüsika-keemiaklass, Kose Raamatukogu Ardu haruraamatukogu ning tehakse väiksemaid investeeringuid koolide ja lasteaedade korrastamiseks. Alustatakse ehitus- ja rekonstrueerimisprojektide koostamist Kose Gümnaasiumi algklasside hoone, Kose Lasteaia Ravila maja ja Kose Vallavalitsuse hoone ehitamiseks või rekonstrueerimiseks.

4. Põhitegevuse tulud

Vastavalt kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seadusele planeeritakse põhitegevuse tulude eelarveosasse maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused ja muud tegevustulud.

Maksutulud.

Valla eelarvesse laekuvad füüsilise isiku tulumaks, maamaks, reklaamimaks ja teede ja tänavate sulgemise maks.

Tulumaks moodustab 96% maksutuludest ja 54% põhitegevuse tuludest.

Füüsilise isiku maksustatavast tulust laekub maksumaksja elukohajärgsele omavalitsusele alates 2019. aastast 11,93 % füüsiliste isikute brutotulust. Maksumaksja elukohana kalendriaastal arvestatakse sama kalendriaasta 01. jaanuari seisuga registrisse kantud elukohta.

Valla 2019. aasta eelarvesse on planeeritud tulumaksu tõusuks võrreldes 2018. aasta loodetava laekumisega 7,4% arvestades maksumaksjate arvu kasvu, nende tulu tõusu, tööhõive stabiliseerumist ja füüsilise isiku tulumaksu laekumisest ülekantava osa määra tõusu.

30	Maksud	6 921 000
3000	Füüsilise isiku tulumaks	6 650 000

Tulumaksu laekumine Kose vallas 2014-2019

Aasta	2014	2015	2016	2017	2018	2019 prognoos
Summa	4 330 328	4 711 408	5 087 543	5 539 577	6 192 990	6 650 000

Maamaksu planeerimisel on arvesse võetud Kose valla maabilanss, volikogu määrusega kehtestatud maamaksumäärad ning maamaksu tegelik laekumine. Maamaksust laekuvad vahendid kantakse 100% KOV eelarvesse.

3030	Maamaks	270 000
------	---------	---------

Maamaksu laekumine Kose vallas 2013-2018

Aasta	2014	2015	2016	2017	2018	2019 prognoos
Summa	271 471	263 473	267 660	258 486	266 820	270 000

Reklaamimaksu planeerimisel on aluseks võetud eelnevate aastate tegelik laekumine ja volikogu poolt vastuvõetud määrus.

3044	Reklaamimaks	1 000
------	--------------	-------

Kaupade ja teenuste müük

Kaupade ja teenuste müügi tuluna kajastuvad tulud riigilõivudelt, haridus -ja kultuuriasutuste tulud, spordiasutuste tulud, sotsiaalasutuste tulud, üüri- ja renditulud ning muude kaupade ja teenuste müügi tulud.

Tulu kaupade ja teenuste müügist on kavandatud 673 000 eurot. Võrreldes 2018. aasta täpsustatud eelarvega (703 000 eurot) on tulu vähendatud 4,3%.

Lasteaia osalustasu, arvestusega 40 eurot kuus 11 kuud aastas (vabastatud on tasu maksmine suvise puhkusekuu eest), ei ole plaanis 2019 aastal muuta. Plaaniitud laekumine 184 000 eurot. Seoses

toiduhindade tõusuga on 2019. aastal plaanitud eelarves laekumist lasteaia- ja koolitoidu osas vastavalt 93 000 eurot ja 29 000 eurot. Samas mahus kasvavad ka kulutused toiduainete ostuks.

Mõnevõrra on suurendatud sotsiaalasutustelt laekuvat tulu, kuna Kose vald osaleb tööturul osalevate tugisikute toetamise programmis ning teenust finantseerib Sotsiaalkindlustusamet.

Ülejäänud tulu liigid on jäänud loodetava laekumise tasemele 2018. aastal või on neid suurendatud minimaalselt.

Teistelt omavalitsustelt laekuvat haridusteenuse müügitulu on 2019. aasta eelarvesse kavandatud 60 000 eurot. Teiste omavalitsuste lapsi on Kose valla koolides 72 ja Kose valla lasteaedades 11.

32 Kaupade ja teenuste müük 673 000

320 Riigilõivud 15 000

Vahendid, mille vald saab sooritatud tehingute eest, mis kuuluvad vastavalt Eesti Vabariigi seadustele maksustamisele riigilõivuga. Enamuse tulust moodustavad riigilõivud ehitustoimingute eest.

322 Kaupade ja teenuste müük 558 000

3220 Laekumine haridusasutuste majandustegevusest 373 000

Vahendid, mis laekuvad vastavalt volikogu määrusele valla eelarvesse lastevanematelt ja teistelt omavalitsustelt koolide ja lasteaedade osalustasudest ning toidurahadest. Lasteaedade osalustasu summaks on planeeritud 184 000 eurot. Tulu lasteaia toidukulust on planeeritud 93 000 eurot. Lasteaia toidukulu planeerimisel on arvestatud toidurahaga 1,50 eurot/päevas. Planeeritud lasteaia kohatasu teistelt KOV-delt 25 000 eurot. Teistele KOV-idele müüdüd õpilaskoha maksumus on planeeritud 35 000 eurot.

Laekumine pikapäevakooli toidukuludest ja haridusasutuste töötajate toitlustamise kuludest 29 000 eurot.

Muud haridusasutuste omatulud: laekumine töövihikute eest, ühisürituste korraldamisest jm 7 000 eurot.

3221 Laekumine kultuuri – ja kunstiasutuste majandustegevusest 47 000

Vahendid, mis laekuvad Kose Muusikakoolis käivate laste lastevanemate osalustasudest (35 000 eurot) ja kultuuriasutuste üüridest või ürituste läbiviimise tuludest (12 000 eurot).

3222 Laekumine spordi - ja puhkeasutuste majandustegevusest 40 000

Vahendid, mis laekuvad Kose Gümnaasiumi võimla, Kose Spordimaja ning staadioni kasutamisest ja rentimisest (25 000) ning Kose Spordikoolis käivate laste lastevanemate osalustasudest (15 000 eurot).

3224	Laekumine sotsiaalasutuste majandustegevusest	42 450
------	---	--------

Vahendid, mis laekuvad vallale koduteenuse osutamise eest, Kose Päevakeskuse tasuliste teenuste eest ja Sotsiaalkindlustusameti poolt Kose Päevakeskuses toetatud elamise teenusel olevate isikute kulude katteks ja tööturul osalevate tugiisikute toetamise programmi kulude katteks.

3225	Laekumine elamumajandusalasest tegevusest	55 550
------	---	--------

Vahendid, mis laekuvad kommunaalteenuste (küte, vesi, elekter) müügist elanikkonnale. Arvväärtus on saadud eelnevate aastate tegelike laekumiste järgi.

323	Laekumised majandustegevusest	100 000
------------	--------------------------------------	----------------

3233	Üüri ja renditulu	80 000
------	-------------------	--------

Vahendid, mis laekuvad valla eelarvesse vallale kuuluvate hoonete ja kinnistute rendist ja üürist.

3238	Muu kaupade ja teenuste müük	20 000
------	------------------------------	--------

Vahendid, mis laekuvad ülalnimetatud kaupade müügist või teenuste osutamisest.

35 Saadavad toetused

Toetused põhitegevuse tuludes jagunevad sihtotstarbelisteks toetusteks jooksvateks kuludeks ning mittesihtotstarbelisteks toetusteks (tasandusfond).

3500,352	Saadud toetused tegevuskuludeks	4 358 043
-----------------	--	------------------

3500	Sihtotstarbelised toetused jooksvateks kuludeks	416 670
------	---	---------

Vahendid, mis on mõeldud sihtotstarbeliste kulude katteks. Kajastatud on HTM-i poolt üleantavad vahendid Kosejõe Kooli ülalpidamiseks ja Riigikogu Kantselei poolt eraldatud vahendid valimiskuludeks. Muud sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks planeeritakse tuluna siis, kui nende eraldamise otsus on tehtud.

35200	Tasandusfondi vahendid	666 160
-------	------------------------	---------

Tasandusfond on mõeldud valdade ja linnade eelarveliste võimaluste ühtlustamiseks, arvestuslike tulude ja kulude tasanduseks.

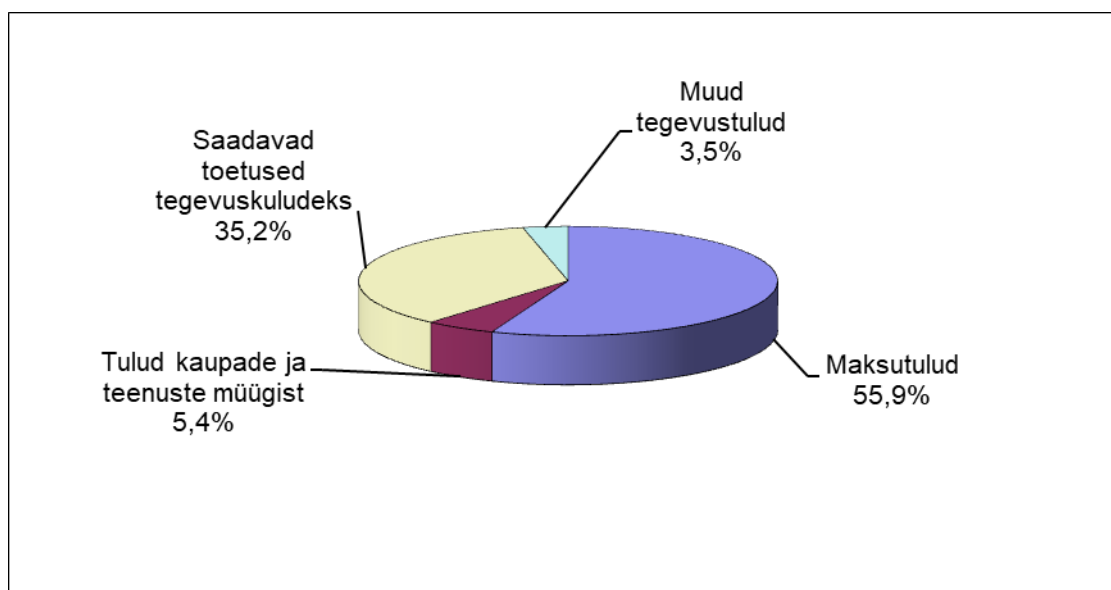
35201	Toetusfondi vahendid	3 275 213
-------	----------------------	-----------

Planeeritud vahendid, mis eraldatakse riigieelarve toetusfondist Vabariigi Valitsuse määruse alusel (hariduskuludeks, sotsiaalkuludeks, kohalike teede hoiu toetuseks, huvitegevuse toetuseks jm.). 2019. aasta eelarvesse on planeeritud toetuseid kokku 4 358 043 eurot, mis võrreldes 2018. aasta korrigeeritud eelarvega (3 466 283) on ¼ võrra rohkem seoses Kosejõe Koolile ülalpidamiskulude eraldamisega. Riigieelarve vahendid on planeeritud 2019. aasta eelarvesse arvestuslikult ja need korrigeeritakse pärast riigieelarve kinnitamist.

38 Muud tulud.

Tulu	2019 prognoos	2018 eelarve
Laekumine vee erikasutusest	180 000	180 000
Maavarade kaevandamise tasu	250 000	771 140
Trahvid, saastetasud	0	2 000
Kokku	430 000	953 140

Tulu prognoosimisel on tuginetud 2018 aasta laekumistele. Kuna Tallinn –Tartu maantee ehitus jätkub ka 2019.aastal, siis on prognoositud tulu kohaliku tähtsusega maavarade kaevandamisest suuremas mahus kui tavapärasel aastatel, oluliselt vähem aga kui 2018 aasta laekumine.

Joonis 2. Põhitegevuse tulude prognoos 2019.aastal

KOSE VALLA PÕHITEGEVUSE TULUD ON 12 382 043 EUROT

5. Põhitegevuse kulud

5.1. Eelarve kulud

Eelarve põhitegevuse kulud on jaotatud:

- tegevuskulud;
- antud toetused;
- muud kulud.

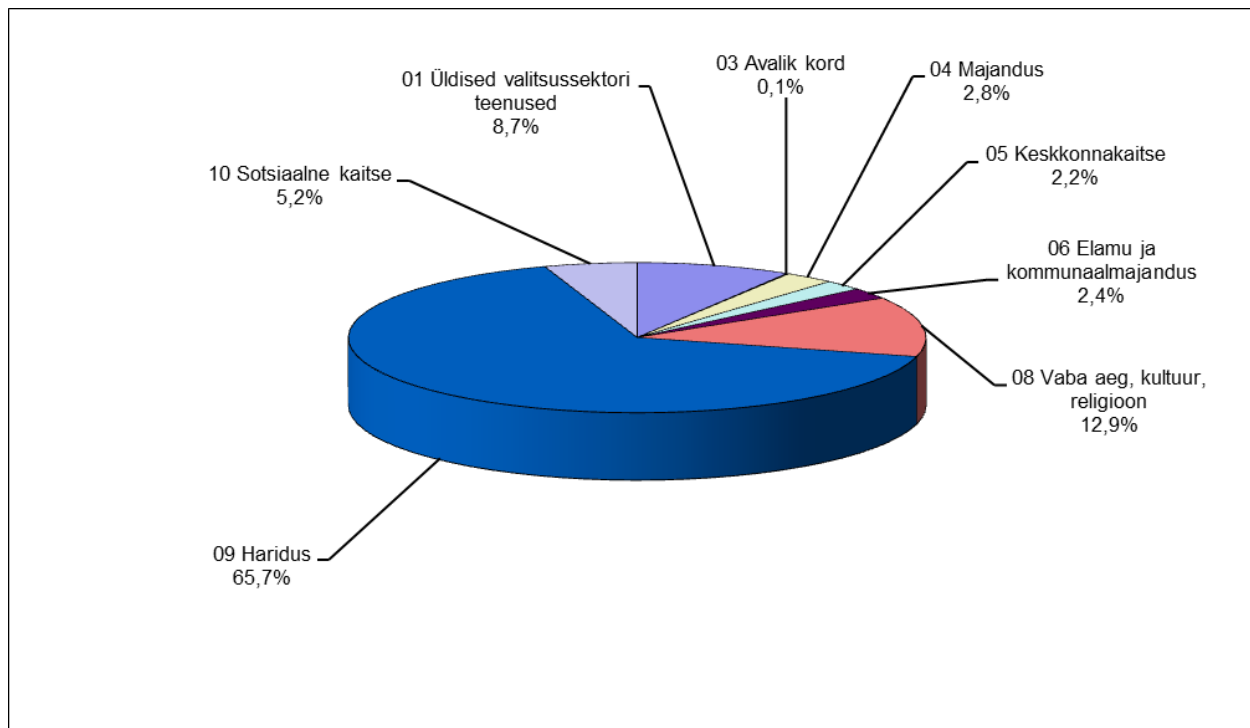
Eelarve põhitegevuse kulude maht on planeeritud 12 249 581 eurot. KOFS järgi peab eelarves põhitegevuse kulude maht olema väiksem või äärmisel juhul võrdne põhitegevuse tulude mahuga. Kose valla 2019. aasta eelarves põhitegevuse tulude ja kulude vahe ehk põhitegevuse tulem on kavandatud positiivsena summas 132 462 eurot.

Eelarves on põhitegevuse kuludest ülevaade koostatud vastavate valdkondade klassifikaatori alusel.

Kulude jaotus valdkondade lõikes on järgnev:

01	Üldised valitsemissektori teenused	1 068 031	8,7
03	Avalik kord ja julgeolek	12 143	0,1
04	Majandus	344 883	2,8
05	Keskkonnakaitse	267 872	2,2
06	Elamu- ja kommunaalmajandus	292 769	2,4
08	Vabaaeg, kultuur ja religioon	1 573 055	12,9
09	Haridus	8 053 481	65,7
10	Sotsiaalne kaitse	637 347	5,2
	VALDKONNAD KOKKU	12 249 581	100,0%

Jätakuvalt on Kose valla eelarves suurimad väljaminekud suunatud haridusele ja kultuurile.

Joonis 3. Põhitegevuse kulude prognoos tegevusvaldkondade lõikes.

5.2 Valdkonnad

Kose valla 2019.aasta põhitegevuse kulud jagunevad alljärgnevate tegevusalade järgi:

01	Üldised valitsussektori teenused	1 068 031
01111	Vallavolikogu	88 597
	personalikulu	80 697
	majandamiskulu	7 900
01112	Vallavalitsus	912 292
	personalikulu	698 431
	majandamiskulu	213 061
	maksu- ja riigilõivukulu	800
01114	Reservfond	10 000
Vahendid, mida kasutatakse vallavalitsuse otsuste alusel ettenägematute kulude katteks.		
01600	Valimised	27 142
	Personalikulu	27 142

01800	Üldised valitsussektori kulud	30 000
-------	-------------------------------	--------

	eraldised	30 000
--	-----------	--------

(eraldised liikmemaksude tasumiseks: MTÜ Harjumaa Omavalitsuste Liidule, Eesti Linnade ja Valdade Liidule, MTÜ Ühistranspordikeskusele, MTÜ Ida-Harju Koostöökojale – aluseks võetud 2018. aasta tegelik liikmemaksu kulu).

03	Avalik kord ja julgeolek	12 143
-----------	---------------------------------	---------------

Kajastatakse kulutusi avaliku korra tagamiseks valla territooriumil, omasteta isikute matuste korraldamise, lahkunute transportimise kulu jm. Toetus Päästeameti projektile „500 kodu korda“.

04	Majandus	344 883
-----------	-----------------	----------------

04210	Põllumajandus (k.a maakorraldus)	7 000
-------	----------------------------------	-------

Vahendid, mis makstakse töövõtjale munitsipaalmaade mõõdistamise ja kinnistute jagamisega seotud kulude katteks.

04510	Vallateede ja -tänavate korrashoid	218 279
-------	------------------------------------	---------

Valla teede, tänavate ja platside remonditöödeks kuluvad vahendid. Vahendid liikluskorralduse vahendite soetamiseks.

04740	Üldmajanduslikud arendusprojektid	67 000
-------	-----------------------------------	--------

Vahendid, mis kuluvad Kose valla üldplaneeringu kulude katteks (30 000 eurot), arengukava koostamise algatamiseks (10 000 eurot), osalemiseks hajaasustuse programmis (25 000 eurot) jm. kulud.

04900	Muu majandus (majanduse haldus)	52 604
-------	---------------------------------	--------

	Personalikulu	44 154
--	---------------	--------

	Majandamiskulu	8 450
--	----------------	-------

Vahendid haldusteenistuse töötajate töötasustamiseks ning nende majandamiskulude katmiseks.

05	Keskkonnakaitse	267 872
-----------	------------------------	----------------

05100	Jäätmeäritlus	105 000
-------	---------------	---------

Vahendid, mida kulutatakse prügiveole üldkasutatavatest konteineritest, ohtlike jäätmete, pakendite ja paberi kogumisele, jäätmejaama rajamisele.

05101	Avalike alade puhastus	80 000
-------	------------------------	--------

Vahendid avalike alade puhastamiseks sh. lume- ja libedusetõrjeks teedelt, tänavatelt, parkimisplatsidelt.

05400	Haljastus ja maastiku kaitse	82 872
	personalikulu	47 847
	majandamiskulu	35 025
	Olemasoleva haljastuse hooldus Kose, Ravila, Oru, Kose-Uuemõisa alevikes, Ardu ja Habaja alevikes, heakorratöötajate töötasu, mitmesuguste töövahendite soetus.	
06	Elamu- ja kommunaalmajandus	292 769
06100	Elamumajanduse arendamine	159 312
	Vahendid, mis kuuluvad vallale kuuluvates hoonetes asuvate korterite majandamisele.	
	personalikulu	22 452
	majandamiskulu	133 860
	maksu-, riigilõivukulu	3 000
	Personalikulule lisandunud remondimehe ametikoht remontide teostamiseks elamumajanduses. Jätkuvalt vajalik mitterahuldavas olukorras olevate hoonete korrastamine (Palvere elamu, Hariduse 2 ruumid jne).	
06300	Veevarustus	10 000
	Vahendid tuletõrje rajatiste hooldamiseks, tuletõrjevee hüdrantide paigaldus.	
06400	Tänavavalgustus	70 328
	personalikulu	16 128
	majandamiskulu	54 200
	Vahendid tänavavalgustuse hooldustöödeks, elektri eest tasumiseks Eesti Energiale (valgustus põleb 10 kuud), elektriku töötasukulu.	
06605	Kalmistud	43 129
	personalikulu	25 261
	majandamiskulu	17 868
	2017. aastal lisati Kose kalmistu geoalus üle-eestilisse kalmistumajanduse infosüsteemi, millega on seotud täiendavad kulud süsteemi käigushoidmiseks.	
06605	Hulkuvate loomadega seotud tegevus	10 000
	Vahendid hulkuvate loomade toimetamiseks loomade varjupaika ja lemmikloomade registri rendiks.	
08	Vaba aeg, kultuur, religioon	1 573 055
	Vabaaja- ja sporditeenused hõlmavad vabaaja- ja sporditeenuste pakkumist, haldamist, järelvalvet ja toetamist.	

08102	Kose Spordikool 139 õpilast	112 001
	personalikulu	97 781
	majandamiskulu	14 220
08102	Kose Spordimaja	267 313
	personalikulu	93 767
	majandamiskulu	173 546
08103	Puhkepargid ja –baasid (mängu- ja spordiväljakud)	18 500

Vahendid mänguväljakute ja spordiväljakute hooldamiseks Kosel, Ardus, Orus. Vardja küla mänguväljaku rajamine.

081073	Kose Avatud Noortekeskus	233 589
	personalikulu	168 909
	majandamiskulu	64 680

Noortekeskused on ühendatud ühtseks Kose Avatud Noortekeskuseks paiknemisega Kosel, Habajal, Ardus, Ravilas ja Orus.

08109	Vabaaja- ja spordiüritused	176 069
-------	----------------------------	---------

Koondatud valla ühistegevuse kulud kultuuri- ja spordivallas, toetused seltsitegevuseks.

08109	Kultuuriüritused – Kose kultuur	97 369
	personalikulu (kultuurikollektiivide juhtide tasustamiseks)	36 929
	valla ürituste läbiviimiseks	60 440
08109	Seltsitegevus (III sektor)	65 000

Vahendid, mis on mõeldud III sektori, sh. alevike ja külade toetuseks kehtestatud korra alusel, kaasava eelarve kulude katmiseks summas kuni 10 000 eurot, projekti- ja tegevustoetuste eraldamiseks.

08109	Spordiüritused	13 700
	sihtotstarbelised toetused	5 000
	majandamiskulud	8 700

Vahendid, mis kuluvad vallasiseste spordiürituste korraldamiseks ja osavõtuks võistlusteks väljaspool valda, ühekordsete toetuste eraldamiseks saavutusspordi toetuseks.

082011	Kose Raamatukogu	301 837
	personalikulu	199 469
	majandamiskulu	102 368

Kose Raamatukogu koosseisu kuuluvad haruraamatukogud Kose-Uuemõisas, Orus, Ardus ja Habajal. Teavikute ostuks planeeritud 30 000 eurot.

082020	Kose Kultuurikeskus	335 186
	personalikulu	143 337
	majandamiskulu	191 849

082021	Oru Külakeskus	68 240
	personalikulu	23 120
	majandamiskulu	45 120

082024	Habaja Külakeskus Fresko	17 240
	majandamiskulu	17 240

08203	Muuseum	17 080
	personalikulu	8 670
	majandamiskulu	8 410

08300	Kose Teataja	26 000
	trükkimis- ja postikulu	26 000

09	Haridus	8 053 481
-----------	----------------	------------------

091101	Kose Lasteaed 224 last	1 227 640
	personalikulu	980 112
	majandamiskulu	247 528

091105	Ardu Lasteaed 40 last	282 052
	personalikulu	223 366
	majandamiskulu	58 686

091102	Oru Lasteaed Mesimumm 99 last	587 927
	personalikulu	458 153
	majandamiskulu	129 774

09210	Kose-Uuemõisa Lasteaed-Kool 73 lasteaed + 67 kool	642 941
-------	---	---------

personalikulu		493 358
majandamiskulu		149 583
<u>092121</u>	<u>Oru Põhikool 155 õpilast</u>	<u>712 739</u>
personalikulu		574 414
majandamiskulu		138 325
<u>092122</u>	<u>Ardu Kool 89 õpilast</u>	<u>487 451</u>
personalikulu		380 106
majandamiskulu		107 345
<u>09220</u>	<u>Kose Gümnaasium 604 õpilast</u>	<u>2 466 679</u>
personalikulu		2 058 624
majandamiskulu		408 055
<u>092127</u>	<u>Kosejõe Kool 36 õpilast</u>	<u>518 268</u>
personalikulu		388 020
majandamiskulu		130 248
<u>09510</u>	<u>Kose Muusikakool 112 õpilast</u>	<u>267 411</u>
personalikulu		241 201
majandamiskulu		26 210
<u>09510</u>	<u>MTÜ Kose Kunstikeskus</u>	<u>36 000</u>
Vahendid, millega toetatakse õppetegevust MTÜ Kose Kunstikeskuses.		
<u>095103</u>	<u>Noorte huvitegevuse toetus</u>	<u>144 648</u>
<u>09600</u>	<u>Koolitransport</u>	<u>394 475</u>
<i>Valla bussi kulud</i>		
personalikulu		15 895
majanduskulu sh. kompensatsioon lastevanematele 9 000		21 580
<i>eraldised</i>	<i>Ühistranspordikeskusele</i>	357 000
<u>09601</u>	<u>Koolitoit</u>	<u>166 250</u>
<u>091107,092126</u>	<u>Muu haridus- arvlemine</u>	<u>119 000</u>

Vahendid on planeeritud Kose valla sissekirjutusega teiste valdade ja linnade koolides ja lasteaedades käivate laste ja õpilaste haridusteenuse eest tasumiseks. Kose valla sissekirjutusega lapsi õpib teiste omavalitsuste koolides 114 (84 000) sh täiskasvanute gümnaasiumis 35 ja lasteaedades 7 (35 000).

10 Sotsiaalne kaitse 637 347

Sotsiaalse kaitse all planeeritakse kulutused puuetega inimestele ja nende hooldajatele, eakate hoolekodude teenustele, koduhooldajatele, lastekodudele jne.

10121 Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse 56 200

puuetega inimeste hooldajatoetus 32 500

ravimid, rehabilitatsioon, abivahendid 10 000

laste prillitoetus 2 000

erijuhtudel riigile makstav sotsiaalmaks 11 700

Puuetega inimeste hooldajatoetust planeeritakse tõsta 40 eurolt 60 eurole ja sügava puudega isiku hooldajale 60 eurolt 80 eurole.

102001 Kose Päevakeskus 86 760

personalikulu 68 452

majanduskulu 18 308

Eakate päevakeskuse ülalpidamiskulud. Sisaldab puuetega inimeste toetamise projekti kulu.

102002 Koduteenused 103 787

Vahendid, mis on planeeritud koduhooldustöötajate kulude katteks

Personalikulu (4 hooldaja ja 1,5 isikliku abistaja kohta) 70 807

majanduskulu 32 980

102003 Üldhooldekodu 90 000

Vahendid Kose valla elanike hoolduskulude katteks Paunküla, Kuuda, Kose Kodu jt Hooldekodudes.

10201 Muu eakate sotsiaalne kaitse 5 000

Vahendid, mis on planeeritud Kose valla eakate inimeste tähtpäeva tähistamiseks

tähtpäevatoetus (alates 80. eluaastast 5 ja 0-ga lõppevatel tähtpäevadel) 5 000

10400 Asendus- ja järelhooldus 80 310

Asendushooldusteenusega seotud kulud (turvakodu teenus jm.) 18 000

Asendus- ja järelhooldusteenus (5 last - Tilsu perekodu, Haapsalu, Haiba, SOS Lasteküla)	62 310
10402 Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	145 760
<u>Õppetoetused:</u>	53 000
sh	
toitlustustoetus	36 000
kutseõppeasutuses õppiva õpilase toetus	2 000
vähekindlustatud pere lapse koolitoetus	3 000
lasteaia kohamaksutoetus	12 000
<u>Perekondade ja laste toetus</u>	92 760
sh	
sünnitoetus	28 000
koolitoetus esimesse klassi astujatele	8 400
paremate lõpetajate tunnustamine	3 000
lastelaagri toetus	1 000
asendushooldusel oleva lapse toetus	1 500
vältimatu sotsiaalabi toetus	16 000
lapsehoiu toetus	3 000
hooldajatoetus	10 493
matusetootus	21 367
10600 Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele	20 000
<p>Vahendid, mis on planeeritud vähekindlustatud isikute ja pere eluasemekulude osaliseks katmiseks ning omaosaluse katmiseks puuetega inimeste eluaseme kohandamise projektis. Küttepuude kompenseerimise maksimaalseks määraks 300 eurot aastas.</p>	
10701 Riiklik toimetulekutoetus	49 530
<u>PÕHITEGEVUSE KULUD KOKKU</u>	12 249 581

5.3 Põhitegevuse sees antud toetused

KOFS jaotuse järgi tuuakse eelarve põhitegevuse kuludes eraldi välja antud toetused, mille artikkel tähistatakse nr 4 klassifikaatoriga.

Artiklite alajaotuses on eraldised järgmised:

- sotsiaaltoetused 328 800
- sihtotstarbelised eraldised jooksvateks kuludeks 382 000
- mittesihtotstarbelised eraldised jooksvateks kuludeks 290 791

	ANTUD TOETUSED	
4	Eraldised	1 001 591
41	Sotsiaaltoetused	328 800
413	Sotsiaaltoetused	328 800
4130	Peretoetused	123 210
4131	Toimetulekutoetus	39 530
4133	Toetused puuetega inimestele ja nende hooldajatele	54 993
4134	Õppetoetused	53 000
4137	Erijuhtudel riigi poolt makstav sotsiaalmaks	11 700
4138	Muud sotsiaalabitoetused ja eraldised füüsilistele isikutele	46 367
450	Sihtotstarbelised eraldised	382 000
4500	Sihtotstarbelised eraldised jooksvateks kuludeks (<i>hajaasustusprogrammi eraldised, õpilastransport</i>)	382 000
452	Mittesihtotstarbelised eraldised	290 791
4528	Muudele residentidele (<i>liikmemaksud, tegevustoetused kunstikoolile, seltsitegevuseks</i>)	290 791

5.4 Muud tegevuskulud

Valla 2019. aasta personalikulud.

Valla 2019. aasta eelarvest kulub personalikuludele 7 686 602 eurot, sh töötasudeks 5 746 421 eurot. Personalikuludega kaasnevad maksud on 1 940 181 eurot.

Valla 2018. aasta eelarve majandamiskulud.

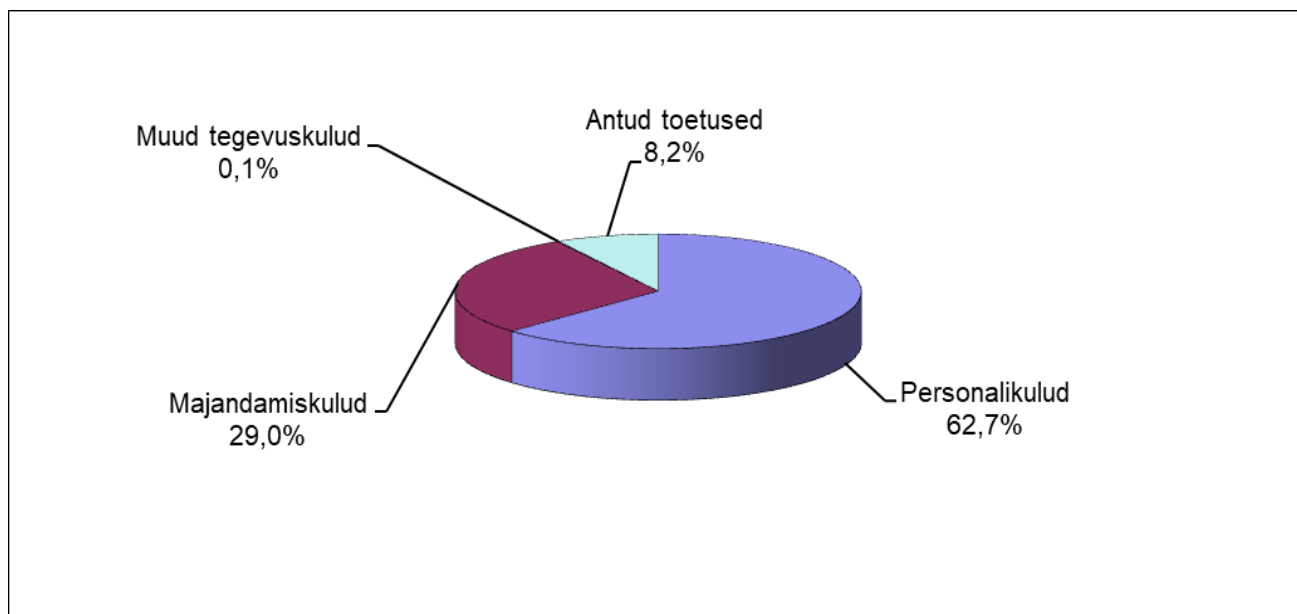
Majandamiskulud – administreerimine, koolitused, ruumide ülalpidamise kulud, inventari ost, IT alased kulud, toiduainete ja õppevahendite ostu jm kulud moodustavad kokku 3 547 588 eurot.

	MUUD TEGEVUSKULUD	
5	Tegevuskulud	11 234 190
50	Personalikulud	7 686 602
500	Töötasud	5 746 421
5000	Valitavate ja ametisse nimetatavate ametnike töötasu	148 680
5001	Avaliku teenistuse ametnike töötasu	327 980
5002	Töötajate töötasu	5 169 417
5005	Töövõtulepingu alusel töötajatele makstav tasu	96 944
5008	Muud tasud	3 400
506	Personalikuludega kaasnevad maksud	1 940 181
55	Majandamiskulud	3 547 588

5.5 Muud kulud

Põhitegevuse kuludes tuuakse eraldi välja muud kulud. Selles jaotuses on suurima osatähtsusega reservfondi alaeelarve. Kuna reservfondi summa ei ole konkreetselt kuludeks jaotatud on ka tema artikkel teine. Hilisemate eraldiste kaudu liiguvad konkreetsed summad vastava valdkonna tegevusalasse. Reservfondi summa nende eraldiste võrra väheneb, mis toimub vastavalt selles järjekorras, mis ajal eraldised (vallavalitsuse korraldused) on tehtud.

	MUUD KULUD	
6	Muud kulud	13 800
60	Muud kulud (va Intressid ja kohustistasud)	3 800
601	Maksu, riigilõivu ja trahvikulud	3 800
608	Muud tegevuskulud	10 000
608099	Reservfond	10 000

Joonis 4. Põhitegevuse kulude prognoos kululiikide lõikes.

PÕHITEGEVUSE TULEM

132 462

6. Investeeringustegevus

KOFS jaotuse järgi koostatakse eelarves eraldi eelarveosa investeeringute kohta. Selles eelarveosas on toodud nii tulud kui ka kulud. Tulude ja kulude eraldamiseks kasutatakse märke - sissetulekud plussmärgiga ja väljaminekud miinusmärgiga.

Kose valla 2019. aasta eelarvesse on planeeritud põhivara soetus, saadav sihtfinantseerimine põhivara soetuseks, tulu vara müügist ning finantstulud ja -kulud.

Investeeringustegevuse eelarveosa kogusumma leidmiseks liidetakse põhivara müük ja saadav sihtfinantseerimine ning summast lahutatakse põhivara soetus ning lisatakse finantskulud.

Sissetulekutena on eelarveosas kajastatud järgmised kanded:

Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	544 000
• Rahandusministeeriumilt Kose Tervisekeskuse rajamiseks	330 000
• KIK-ilt Kose Lasteaia hoone rekonstrueerimiseks	214 000
Kinnistu Magdaleena tn. 4 müük	70 000
Kokku investeerimistegevuse sissetulekud	614 000

Investeeringute kogumaksumused kajastatud eelkalkulatsioonide alusel, täpne kulu selgub peale hanketulemuste selgumist või investeeringute teostust.

Väljaminekutena on eelarveosas kajastatud järgmised investeeringud:

Ehitus- ja rekonstrueerimine:

1. Teede rekonstrueerimine	334 000
2. Kose Gümnaasiumi loodusainete, füüsika-keemiaklassi rekonstrueerimine	165 000
3. Kose Gümnaasiumi algklasside hoone projekteerimine	55 000
4. Kose Tervisekeskuse rajamine	427 000
5. Kose Lasteaia energiatõhususe suurendamine	351 000
6. Kose Lasteaia (Ravila maja) ehitusprojekti koostamine	35 000
7. Kose Vallavalitsuse hoone rekonstrueerimisprojekti koostamine	30 000
8. Ardu Kooli elektrisüsteemi rekonstrueerimine	12 000
9. Oru Lasteaia rühmaruumi rekonstrueerimine	35 000
10. Kose (Ardu) Raamatukogu rekonstrueerimine	40 000
11. Kose Spordimaja aeroobikasaali, fuajee ja ventilatsioonisüsteemi rekonstrueerimine	113 000
12. Oru Põhikooli fuajee ja garderoobide rekonstrueerimine	20 000

Inventari soetamine:

13. Oru Külakeskuse saali heli- ja videosüsteem	8 000
14. Oru Lasteaiale Mesimumm inventari soetamine	5 000
15. Spordiinventari soetamine (tervise- ja suusarajad)	50 000

Kokku **1 680 000**

• Laenu intresside tasumine	30 000
-----------------------------	--------

Kokku investeerimistegevuse väljaminekud **1 710 000**

Investeeringustegevuse tulude ja kulude vahe katmine on vähese omafinantseerimisvõimekuse tõttu planeeritud katta võõrvahendeid kaasates ning kasutades ületulevat likviidsete varade jääki.

	INVESTEERIMISTEGEVUS	
3502	Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	544 000
381	Kinnistu müük	70 000
15	Põhivara soetus	-1 680 000
65	Intressikulu	-30 000
65018	Laenude intressid	-30 000
	INVESTEERIMISTEGEVUS KOKKU	-1 096 000

Eelarve tulem

963 538

7. Finantseerimistegevus

Kose Vallavalitsusel on 2018. aasta lõpu seisuga 10 kehtivat laenulepingut. 2019 aastal lõpeb 2007. aastal võetud laen (vt. lisa laenukoormus ja selle tagasimaksmise ajagraafik) .

Finantseerimistegevuse eelarveosas on kajastatud valla laenude põhiosade tagasimaksed ja laenu võtmine järgmistes summas:

- Laenude võtmine (investeeringustegevuse kulude katteks) 758 000
- Laenude tagasimaksed -563 500

	FINANTSEERIMISTEGEVUS	
	Laenude võtmine	758 000
	Kohustuste vähenemine	-563 500
	Laenude tagasimaksed	-563 500
	FINANTSEERIMISTEGEVUS KOKKU	194 500

Finantsjuhtimise seadus pöörab suurt tähelepanu omavalitsuste võlakooormusele. Seaduse kohaselt on netovõlakooormus võlakohustuste ja likviidsete varade vahe aruandeaasta lõpu seisuga. Võlakooormuse arvestamisel lähtutakse netoarvestuse põhimõttest, et suuremas summas likviidsete vahendite olemasolul saaks omavalitsusüksustele võimaldada suuremas summas kohustuste võtmist.

Kose valla netovõlakooormus:

Nimetus	2017	2018	2019 projekt
Põhitegevuse tulud	9 066 333	11 560 414	12 382 043
Laenukohustuse jääk	2 551 777,67	2 797 616,36	2 992 116,36
Likviidsete varade suunamata jääk	486 640,34	769 038 ,00	467 409,00
Netovõlakooormus (eurodes)	2 065 137,33	2 028 578,36	2 524 707,36
Netovõlakooormus (%)	22,8	17,5	20,4

(Laenukohustuse jääk-likviidsed varad/põhitegevuse tulu)

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse kohaselt võib netovõlakooormus ulatuda kuni 60 protsendini vastava aruandeaasta põhitegevuse tuludest.

8. Likviidsete varade muutus

Eelarveosas näidatakse eelarve aastavahetuse likviidsete varade (rahalise jäägi) muutumine.

Jääk 31. detsember 2017	486 640,34
Jääk 31. detsember 2018	769 038,00
Jääk 31. detsember 2019	467 409,00

2019 aasta eelarvesse on planeeritud likviidsetest varadest suunata 769 038 eurot, mille järgselt on likviidsete varade jääk **456 817** eurot. Kasutusele võtmata raha jääki on **10 592** euro võrra suurendatud lähtudes kahe eelarveaasta vaheliste tehingute jäägi muutusest..

9. Nõuete ja kohustuste muutus

Ülevaade kahe eelarveaasta vahele jäävatest väljamaksetest ja laekumistest ning nendega seotud mõjust likviidsetele varadele, mis on seotud erinevatest arvestusprintsipidest eelarveaastate vahel.

Rahaliste vahendite võimalikust muutusest enne tekkepõhise eelarve algust

Seisuga 31.12.2018	Deebet	Kreedit
Rahalised vahendid kontorühmas 100	1 225 855,88	
Nõuded kontorühmades 102 ja 103	979 588,47	
Kohustused kontorühmades 201, 202, 203		968 996,00
Seisuga 31.01.2019		
Likviidsete varade muutus 2019. a eelarve alguseks	10 592	

2019. aasta likviidsete varade planeeritav algsaldo on 1 236 447,88 eurot.

Seletuskirja koostas:

Ellen Pärm

finantsjuht

08.02.2019